herpy

FRØER

Red-banded Rubber Frog

Phrynomantis bifasciatus

Phrynomantis bifasciatus er en kompakt, glat og skinnende frø fra det sydlige og østlige Afrika. Den er sort med skarpe røde til cremefarvede bånd, går mere, end den hopper, og æder helst myrer og andre små leddyr. Hudsekretet er giftigt for andre frøer, så arten må ikke holdes sammen med andre arter.

Familie: Microhylidae Tidligere navn: *Phrynomerus bifasciatus* **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**4-7 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**8-10 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Savanne**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Æg pr. lægning	**300-1.500**
Klækning	**4 dage**
Larvetid	**30-90 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt.

Om arten

Phrynomantis bifasciatus er en lille, aflang og lidt fladtrykt frø med smalt hoved, stumpet snude og lange, slanke ben. Huden er glat, skinnende og gummiagtig. Ryggen er sort, ofte med et gyldent skær, og tegnet med brede, klart røde til cremefarvede bånd: to vidt adskilte bånd løber fra snuden over øjnene og ned langs siderne, og et tredje krydser den nedre del af ryggen. Siderne og benene har mindre røde til cremefarvede pletter. Undersiden er mørkegrå til sort med hvide pletter. Kønnene ligner hinanden, men hannerne har mørkere strube.

Hunnerne bliver op til 7 cm fra snude til kloak; hannerne er lidt mindre. Fødderne har små, let udvidede tåpuder, så frøen kan klatre op ad sten og træstammer, men den er ikke en egentlig klatrer. Den bevæger sig mest ved at gå eller løbe og hopper sjældent. Arten hører til familien Microhylidae og har tidligere stået under slægtsnavnet *Phrynomerus*.

Forstyrres frøen, pumper den kroppen op, krummer ryggen, trækker hovedet ind og løfter bagenden, så de røde advarselsfarver ses tydeligt. Er den meget forskrækket eller såret, udskiller den store mængder hudsekret med en ubehagelig lugt. Sekretet er irriterende og giftigt og kan slå andre frøer ihjel i samme beholder. Det påvirker hjertemuskelceller hos mennesker. Kortvarig håndtering af en rolig frø er uden problemer, men længere hudkontakt eller sekret i rifter og sår kan give meget smertefuld hævelse, kvalme, hovedpine, vejrtrækningsbesvær og hurtig puls. Vask derfor hænder grundigt efter kontakt, og hold sekretet væk fra øjne, mund og sår.

Udbredelse og levested

Phrynomantis bifasciatus lever i store dele af det østlige og sydlige Afrika: fra Den Demokratiske Republik Congo og det østlige Etiopien og Somalia gennem Østafrika til det nordøstlige Sydafrika, og vestpå gennem det nordlige Botswana og det nordlige Namibia til det sydlige Angola. I Sydafrika findes den i det nordlige KwaZulu-Natal, Eswatini, det østlige Mpumalanga, Limpopo, det nordlige Gauteng og det centrale og nordlige North West.

Arten er almindelig i hele sit udbredelsesområde og findes i flere nationalparker og naturreservater.

> **Oprindelig udbredelse:** Congo-Kinshasa, Etiopien, Somalia, Kenya, Tanzania, Mozambique, Zimbabwe, Zambia, Malawi, Botswana, Namibia, Angola, Sydafrika og Eswatini.

LEVESTED

Phrynomantis bifasciatus lever i savanne og buskland (bushveld) fra 50 til omkring 1.450 meters højde og er tilpasset varme, halvtørre omgivelser. Den findes i tørt til fugtigt græsland, krat, dyrket land, græsningsarealer og omkring damme og grøfter.

Året er delt i en regntid og en tørtid. I tørtiden gemmer frøen sig under sten og træstammer, i huller gravet af andre dyr, i termitternes tuer, i hule træer, under løs bark og i drænrør. Den deler ofte skjul med andre frøer, firben og skorpioner. Yngletiden falder i forår og sommer, når nok regn har skabt lavvandede vandhuller. Frøen er opportunistisk og yngler selv i meget små vandsamlinger, fx vandfyldte fodspor efter elefanter.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Phrynomantis bifasciatus*, og anbefalingerne bygger på artens levested og på de få erfaringer, der er. Et terrarie på 60 × 30 × 30 cm rummer tre voksne dyr, og to dyr kan holdes i et mindre. Flere dyr kræver mere gulvareal. Frøerne bruger det meste af tiden på bunden og i skjul, så gulvarealet betyder mere end højden. Låget skal slutte tæt, for frøen kravler godt.

Bunden skal være blød, fugtig og dyb nok til, at frøen kan grave sig ned. Udblødt kokosfiber, sphagnum og løv holder fugten og kan passere tarmen, hvis frøen sluger noget. Giv rigeligt skjul i form af korkbark, flade sten og stykker af korkrør, så hvert dyr kan trække sig tilbage. Planter som pothos og sansevieria tåler tørre perioder og holder bedst i potter. Fjern døde foderdyr og ekskrementer løbende.

Hold altid kun dyr af samme art og samme størrelse sammen. Andre frøer i samme terrarie kan dø af hudsekretet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 24-29 °C, og om natten 20-23 °C. Arten kommer fra varmt, halvtørt land og trives bedst i den varme ende af spændet. Nattemperaturen er ikke kendt for arten; 20-23 °C passer til klimaet i udbredelsesområdet.

Opvarmning klares bedst med en termostatstyret varmemåtte på terrariets side eller bagvæg, ikke under bunden, hvor frøerne graver. Mål med et digitalt termometer, og undgå varme pletter, hvor dyrene kan tørre ud.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Luftfugtigheden skal være 50-70 %. Arten kommer fra tørt til fugtigt savanneland og er mere tørketålende end de fleste frøer, men den kan stadig tørre ud. Hold en del af bunden konstant fugtig, og forstøv terrariet med vand uden klor, så bunden aldrig tørrer helt ud. Forstøvning et par gange om ugen er normalt nok.

Giv gerne en gradient, så den ene ende af terrariet er fugtigere og den anden lidt tørrere. Frøen vælger selv, hvor den vil opholde sig. Undgå drivvåd bund og stillestående luft, som giver skimmel.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Stil en stor, lav skål med rent vand i terrariet, så stor, at frøen kan ligge i den, og så lav, at den nemt kommer op igen. Padder optager vand og stoffer gennem huden, så vandet skal være uden klor og kloramin. Brug postevand behandlet med et vandbehandlingsmiddel, og skift vandet dagligt.

LYS OG UVB

Phrynomantis bifasciatus har ingen kendt brug for UVB, men svagt UVB kan gives og gavner planterne. Almindeligt terrarielys i 10-12 timer om dagen giver en tydelig døgnrytme. Giv rigeligt skjul, så frøerne kan undgå lyset om dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Phrynomantis bifasciatus har en lille mund og tager helst små byttedyr. I naturen består kosten mest af myrer og termitter, men også andre små leddyr som græshopper og edderkopper. I terrariet fodres med småt foder: bananfluer, små fårekyllinger, springhaler og små kakerlakker. Mel- og voksorme kan gives i mindre mængder.

Unge dyr fodres dagligt, og voksne to til tre gange om ugen. Giv kun så meget, som dyrene æder inden for en halv time. Drys foderet med kalk ved hver fodring og med et vitaminpræparat en gang om ugen. Fjern foderdyr, der ikke er spist, så de ikke generer frøerne.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Phrynomantis bifasciatus er en rolig frø, der går og løber mere, end den hopper. Den er mest aktiv om aftenen og natten og gemmer sig om dagen. Truet pumper den sig op og viser de røde bånd. Hold håndtering på et minimum, fordi hudsekretet kan irritere hud og slimhinder, og frøen bliver stresset af at blive taget op. Flyt den med en våd, ren plastikbeholder, når der skal gøres rent, og vask hænder bagefter.

Sammen med andre frøer er arten uegnet, fordi hudsekretet er giftigt for dem. Dyr af samme art og størrelse kan holdes sammen, hvis der er nok skjul.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene ligner hinanden, men hannen har mørkere strube, og hunnen bliver lidt større. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Dyrene bør have nået fuld voksenstørrelse, før de sættes sammen til avl.

PARRING

I naturen yngler arten i forår og sommer, når kraftig regn har fyldt lavvandede vandhuller. Regn er udløseren. Avl i fangenskab er ikke dokumenteret. En tørtid efterfulgt af kraftig, langvarig forstøvning eller regnanlæg efterligner naturens cyklus og er det oplagte udgangspunkt.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger 300-1500 æg i en geleklump på omkring 75 mm i diameter. Klumpen hænger fast i planter eller synker til bunden af vandet. De enkelte æg er 1,3-1,5 mm store og lysebrune i den ene pol. Der er ingen yngelpleje, så de voksne flyttes væk efter æglægningen. Vandet skal være lavt, rent og uden klor og have planter og blade at hæfte æggene på.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter omkring fire dage. Haletudserne ligner små fisk, bliver op til 37 mm lange og holder sig frit svævende i vandet, hvor de filtrerer føden ud af vandet. De lever i flok, og finnerne er farvede, sorte eller røde. Larvetiden er omkring en måned i naturen, afhængigt af fødemængden, men kan være op til 90 dage i fangenskab. Når forbenene kommer, skal der være adgang til land i form af en skråning eller flydende planter, og vandet må ikke være for dybt.

Læs mere: Opdræt af haletudser

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er meget små og skal have fugtigt skjul og småt foder: bananfluer, springhaler og de mindste fårekyllinger, drysset med kalk. Fodr dem dagligt. Hold ungerne i grupper af samme størrelse, og hold terrariet fugtigt. Detaljer om vækst og tid til kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Phrynomantis bifasciatus er hårdfør, men vildfangede dyr kan være svækkede. De typiske problemer er:

- Udtørring ved for tør bund og luft. Frøen bliver sløv og huden rynket.
- For våd, kold eller beskidt bund, som kan give bakterieinfektioner med rødme på bug og ben.
- Slugt bund som grus eller fin bark. Brug en bund, der kan passere tarmen.
- Parasitter. Hold nye dyr i karantæne og få en afføringsprøve undersøgt.
- Overvægt ved for meget foder.

Skrab, rødme, sløvhed eller vægring ved foder i flere uger skal ses af en dyrlæge med forstand på padder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.